

YALANDAN SAKINMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân; feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*كَفَىٰ بِهَا خِيَانَةً أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هُوَ لَكَ بِهِ
مُصَدِّقٌ وَأَنْتَ بِهِ كَاذِبٌ*

(طب. عن سفیان بن أسید)

RE. 340/4 (*Kefâ bihâ hiyâneten en tühaddise ehàke hadîsen, hüve leke bihî musaddikun, ve ente bihî kâzibün*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemà kâl.

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allahu Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlelerinize üzerinize olsun... Efendimiz, başımızın tâcı, her çeşit dertlerimizin devası ve ilacı Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek ve şerif hadislerinden bir miktarını sizlere nakletmeye, izah etmeye çalışacağım.

Bu hadîs-i şeriflerin izahına geçmeden önce evvelâ ve hâsseten Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'nin ruh-u saadeti, ruh-u pâki için ve sonra sâir enbiyâ ve'l-mürselînin ve cümle evliyaullahın, sâlih, mukarreb kulların ruhları için, ve hâsseten Peygamber SAS Efendimiz'in ashâb-ı kirâmından (*Rıdvânu'llâhi teâlâ aleyhim ecmaîn*) müteselsilen ve muttasılen ta zamanımıza bize kadar güzerân eylemiş olan bütün sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyemizin ruhları için ve onların hulefasının ve müntesiblerinin ruhları için;

Okuduğumuz eserin câmii, müellifi Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Efendi Hazretlerinin rûh-u pâki için, Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhu için ve bu okuduğumuz hadis-i şeriflerin, bilgilerin, ilimlerin bize kadar ulaşmasında emek sarf etmiş, gayreti, hizmeti geçmiş olan bütün alimlerin, râvilerin ruhları için;

Şu sıcak yaz günlerinde eğlence yerlerine değil de şu ilim meclisine, günah yerlerine değil de Allah'ın sevabını umarak şu mescide gelmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete intikal ve irtihal eylemiş olan cümle sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz hayatta olan müslümanların da Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin lütfuna, keremine erip, dünyada ve âhirette mes'ud, bahtiyar olmamız için bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, öyle başlayalım!

.....

a. Müslüman Kardeşine Yalan Söylemek

Bu hadîs-i şerif müslümanın müslüman kardeşine karşı nasıl davranması, nasıl söz söylemesi gerektiğine dair. SAS Efendimiz Hazretleri buyuruyor ki:¹

كَفَىٰ بِهَا خِيَانَةً أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هُوَ لَكَ بِهِ
مُصَدِّقٌ وَأَنْتَ بِهِ كَاذِبٌ

(طب. عن سفیان بن أسید)

---

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V II, s.71, no:6402; Süfyan ibn-i Esîd el- Hadrâmî RA'dan.

Lafız farkıyla: Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.146, no:4320; Buhârî, *Edebü'l- Müfred*, c.I, s.142, no:393; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.452, no:2623; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.199, no:20635; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.357, no:611; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.307, no:4921; Harâitî, *Mesâviü'l-Ahlâk*, c.I, s.119, no:109; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahâbe*, c.II, s.484, no:595; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.III, s.121, no:3305; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.101, no:951; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV II, s.42, no:2022; Süfyan ibn-i Esîd el-Hadrâmî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.183, no:17672; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.209, no:4820; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.284, no:495; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.362, no:612; Nevvâs ibn-i Sem'ân RA'dan.

RE. 340/4 (*Kefâ bihâ hıyâneten*) Metni takip eden, okuyan kardeşimiz var mı? *Bihâ* mı orada da? Yok. Burada *kefâ bihâ hıyâneten* yazılmış, *bike* olacağını da tahmin ederim. “İnsana hainlik olarak yeter.” Başka hainlik aramaya lüzum yok. O kimsenin hain olmasının delili, sebebi olarak kâfi gelir. Hain sayılması, hain olması için başka bir şeye lüzum yok bu yeter!

(*Kefâ*) “Kâfi gelir.” Ne? (*En tühaddise ehâke*) “Senin müslüman kardeşine söz söylemen.” Ama nasıl söz söylemen? (*Hadîsen*) “Öyle bir söz ki, (*hüve leke bihî musaddikun*) “O seni; doğru söylüyor müslümandır, iyidir, hoştur benim has, halis kardeşimdir diye tasdik edici bir durumdayken sen ona söylüyorsun... (*Ve ente bihî kâzibun*) “Sen ona inanmıyorsun, ona yalan söylüyorsun.”

Yâni, müslüman kardeşin sana, müslüman diye kalbini açmış, senin sözünü doğru kabul edip baş üstünde tutmaya hazır bir vaziyette, sana tasdik edici, gönül verici, doğru söylediğini kabul edici bir gönül ile gelmiş, karşında o eda ile duruyor, sen de ona yalan söylüyorsun. Hainlik olarak insana bu yeter!

Bu insan doğru söz söyler diye sana itimat etmiş, o itimatla sana gönlünü vermiş, gönül bağlamış, kulak veriyor senin sözünü dinliyor; sen de ona yalan söylüyorsun. Başka hainlik aramaya lüzum yok, bu yeter. O adamın hain olması için bu kâfidir.

Bu hadîs-i şeriften ne ders çıkar? Bu hadîs-i şeriften dokuz defa yutkunup da ondan sonra

konuşmak dersi çıkar. Söylediği söze dikkat etmesi, naklettiği sözü doğru nakletmeye çalışması çıkar. Bir müslüman söylediği sözünü tartmalı, ölçmeli, biçmeli öyle söylemeli; havadan söylememeli.

Sözden söze fark vardır. Aklım karıştı demek başkadır, kafam bozuldu demek başkadır. Yani her sözün bir değeri, inceliği vardır. O kelime yerine ona benzer öteki kelimeyi koyarsan o incelik kaybolur. Sözün edebi vardır, mânâ farkı vardır. Sen o kelimeyi değiştirip de öteki türlü söylediğin zaman tersi mânâ çıkabilir. Halbuki o ters mânâyı kasdetmemiştir.

Onun için, insanın duyduğu sözü başkasına naklederken yalancı duruma düşmemeye dikkat etmesi lazım gelir. Bir, bu hüsnü niyetli müslümanlar için bir şey. Yani sen bir söz söylüyorsun, “Ben Rasûlüllah Efendimiz’den duydum. Ben bizim hocamız merhum Mehmed Efendi Hazretleri’nden duydum ki şöyle dedi. Falanca böyle dedi.” diye yanlış bir söz nakle tme mek, böyle bir duruma düşmemek gerekir. İyi dinle, iyi öğren, doğru naklet, yanlış nakletme!

Bir fıkrayla bunun ne mânâyâ geldiğini anlatayım. Adamın biri öteki adamla iddialaşmış, demiş ki, affedersiniz:

“—Merkep anırdığı zaman abdest bozular.”
Ötekisi demiş ki:

“—Yok ya, ben o kadar kitap okudum. Eşeğin anırmasıyla insanın abdestinin arasında ne münasebet olabilir ki? Niye bozulsun? Ben abdesti buradan almışım, öte tarafta hayvan bağırınca benim abdestim niye bozulsun?”

“–Yok, ben bunu filanca meşhur hocadan duydum!” demiş.

“–Yâhu, o hoca öyle söylemez.”

“–Yok, vallâhi de duydum, billâhi de duydum.”

“–Sübhànallah, demez.”

“–Dedi.” demiş.

“–Kalk gidelim, o hocaya soralım!” demiş, elinden tutmuş, belki de yakasından tutmuş, o sözü tahkik etmek üzere o hocaya götürmüş.

“–Hocam bu şahıs diyor ki, güya siz bir konuşmanızda, bir vaazınızda ‘Eşek anırdığı zaman abdest bozulur.’ demişsiniz.” diye sormuş.

Adam güngörmüş bir insanmış, saçı sakalı ağartmış, tecrübeli... Birden reddetmemiş, şöyle başını önüne eğmiş, gözünü kapatmış bir düşünmüş, bir sakalını sıvazlamış. Epeyce bir düşünmüş düşünmüş, başını kaldırmış o şahsa demiş ki:

“–Evlâdım doğru, ben böyle bir söz söyledim!”
Bu sefer öteki şaşırılmış:

“–Nasıl olur efendim?”

“–Evlâdım, söyledim. Söyledim ama senin bu arkadaşın uyuklamış uyuklamış, benim sözümün en sonunu dinlemiş. Evet, ben böyle bir cümle sarf ettim ama, uygun bir hikâyeyi anlattım, en sonunu dinlemiş.” demiş.

“–E o hikâye nasıl?” Şöyle demiş, anlatmış:

Bir insan çölde yola çıktı, bir kabileden bir başka kabileye gidecek çölden, kumdan geçecek. Bir

vahadan çıkıp öteki vahaya varacak. Burası gibi yeşillik, ağaçlık her iki adımda çeşme, dere olan yer değil çöl. Hayvan var, tulumunu da aldı ağzını da sımsıkı kapadı, içinde su var. Hem içecek, hem abdest alacak, onu yolculuğunda kullanacak.

Namaz vakti geldi. Merkebinden aşağıya indi. İndi ama tam o inip de abdest hazırlığı yaparken hayvan ürktü aldı başını kayboldu gitti. Allah'ın çölü; tepe arkasında tepe, çukur arkasında çukur. Oraya baktı yok buraya baktı yok. Çünkü kumlar böyle denizin dalgaları gibi. Kim bilir hangi çukurun içine girdi. O tepeye çıkıyor bakıyor bu tepeye çıkıp bakıyor görünmüyor; aradı, taradı hayvan yok.

Ne yapacak? İnsan dört bir yanı aradıktan sonra suyu bulamazsa o zaman dinimiz kolaylık göstermiş. Dinimiz zorluk dini değil.

“—Su bulamadım, binaen aleyh öğlen namazını kılmam!”

Öyle şey yok! Su bulamadıysan teyemmüm edersin. Allah müsaade etmiş:

فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا

(النساء: ٤٣)

(*Felem tecidû mâen feteyemmûmû saîden tayyiben*) “Su bulamazsanız, temiz toprağa teyemmüm edin!” (Nisâ, 4/43) diye ayet-i kerîmede müsaade var. Toprakla abdest alacak.

Nasıl abdest alacak? Niyet edip iki elini toprağa vuracak ondan sonra yüzüne sürecektir. Sonra tekrar iki elini vuracak toprağa; önce sağ kolunu, sonra sol kolunu sıvazlayacaktır. Allah onu kabul ediyor, abdest yerine geçiyor. Kendisi müsaade buyurmuş.

Ama ne zaman? Su ya hakikaten veyahut hükmen bulunmadığı zaman teyemmüm vardır. Dinimizde öyle bir kaide var.

Şimdi bu hayvanını aradı bulamadı, o tarafa koştu bu tarafa koştu hayvan yok, namaz vakti geçiyor. Kumlarla teyemmüm etti. tam namaz kılacak, fakat o sırada hayvanın bağırtısını, sesini duyunca, su var. Hayvan var demek, su tulumu var demek. Su var demek binaen aleyh oradan abdest alması lazım demek. O zaman teyemmüm abdesti bozulur. O teyemmüm su olmadığı için mazeretti, su bulununca bozulur.

O gidecek hayvanın yularından tutacak, tulumundan suyu alacak, abdestini alacak namazı öyle kılacak. Hoca vaazında hayvan bağırdı, eşek anırdı, abdest bozuldu diye söylemiş. Bu kadar şeyi anlattıktan sonra o sözü söyleyince mâkul ama, insan ta sonunu dinleyip de öyle naklederse olmaz. Onun için sözü iyi dinleyip, künhüne vâkıf olup, iyi anlayıp güzel nakletmek lâzım!

İkincisi müslümanın bile bile karşısındakine yalan söylememesi lâzım. Hıyanetlik vasfının kendisine gelip yapışması için bu geçerli bir sebep. O sana inanıyor sen onu kandırıyorsun. Bu hacı efendidir, müslümandır; ben biliyorum bu namazında niyazında bir insandır, falanca

hacının oğludur sana itimat ediyor, sen de onun gözünün içine baka baka vallahi bu malı 80 bin liraya aldım; seksen beşe daha aşağıya veremem diyorsun, olur mu?

85'e almadın 60'a aldın işte. Yalan söylüyorsun, mecbur musun yalan söylemeye. İdare etmez de veremem de, kusura bakma de illa yalan söylemek zordun da değilsin. Veyahut ona daha başka bir şekilde söyle. İnsan yalan söylerse karşısındakinin kendisine olan itimadını kötüye kullanmış oluyor.

Benim aklım gelen misalcikler bunlar oldu. Her ne suret ve şekilde olursa olsun, söylediğin zaman doğru söz söyle! Karşındaki sana itimat etmişken onun itimadını kötüye kullanıp, yalanla dolanla onu aldatma! Çünkü insan hainlik damgasını bir ye dimi, mahvolur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi özü, sözü doğru kullar eylesin...

b. Güvenilir İnsan Olmak

كَفَى بِالْمَرْءِ سَعَادَةً أَنْ يُوثِقَ بِهِ فِي أَمْرِ دِينِهِ
وَدُنْيَاهُ

(ابن النجار عن أنس)

RE. 340/5 (*Kefâ bi'l-mer'i seâdeten en yûseka bihî fî-emri dînihî ve dünyâhu*) “Bir kişiye mes’udluk, bahtiyarlık, olarak yeter; yâni bir insanın Allah indinde şakîlerden değil de saîdlerden olması için kâfi bir sebeptir; (*en yûseka bihî*) kendisine güvenilmesi, itimada şayan olması...

(*Fî emri dînihî ve dünyâhu*) “Dinî işinde de, dünyevî işinde de bir insanın kendisine itimat ediliyorsa, o ona bahtiyarlık olarak yeter.”

Kolay değil, herkes herkese itimat etmez. Sen kesendeki parayı saymadan kime verebiliyorsun söyle bakalım. Cüzdanını hiç saymadan “Tut şu sende kalsın, akşam alacağım!” diye kime verebiliyorsun? İtimat kolay bir şey değil!

Dininde ve dünyevî işler hususunda itimat toplayıcı bir vasfa sahip olmak kolay mümkün değildir. İnsanı çok imtihanlardan geçirirler ve bakarlar, yapmıyor. Ondan sonra, “Tamam, bu dürüst insandır, ona canımı da, malımı da teslim ederim.” derler. İşte insan o hâle geldi mi, herkesin itimadını kazanmış bir kimse o ld u mu, kişiye saadet olarak yeter.

Saadetin Arapça’da Türkçe’de olmayan başka mânası da var. Yani saadet, Türkçe’ye mutluluk diye tercüme edilirse, yetmez. Saadetin mutluluktan öteye, âhireti de içine alan bir mânası vardır.

İnsanlar dinimiz bakımından iki çeşittir. Ya şakîdir, ya saîddir:

فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَفِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ

خَالِدِينَ فِيهَا

(*Feemme’llezîne şekû fefi’n-nâri lehüm fîhâ zefîrun ve şehîkun*) “Şakî olanlar ateştedirler, orada onların öyle feci nefes alıp vermeleri vardır ki... (*Hâlidîne fîhâ*) Onlar ebediyen cehennemde kalacaklar.” (Hûd, 11/106-107)

Şakî olmak, cehennem ehli olmak demek.

Bir kısmı da saîddir, onlar hakkında da:

وَأَمَّا الَّذِينَ سَعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا

(هود: ۱۰۸)

(*Ve emme'llezîne suidû fefi'l-cenneti hâlidîne fihâ*) “Saîd olanlara gelince, onlar da cennettedirler. Onlar da orada ebedî kalacaklardır.” (Hûd, 11/108) buyrulmuştur.

Saîd demek, cennetlik demek. Saadet ehli, cennete gidecek, cennet yolcusu mânasına geliyor. Şekâvet ehli de cehennem yolcusu demek oluyor.

Peygamber SAS Efendimiz berat gecesinde dua ederdi:

“—Yâ Rabbi! Eğer benim adımları şakîler defterine yani ehl-i cehennem arasına yazdıysan, şakîler divanında, defterinde adım kaydedildi ise, oradan sil. Benim adımları lütf u kereminle saîdler defterine yani cennet ehli olan insanların arasına yaz! Yâ Rabbi! Eğer sen benim adımları cennet ehli olan saîdlerin, mesutların arasına, saîdler divanına, defterine yazdıysan, orada sabit tut! Orada dursun benim adım, değişmesin, beri tarafa geçmesin!” diye dua etmeyi bizim dinimiz talim ediyor.

Berat gecesinde beratlar, bir insanın bir sene içinde iki hali ne olacağı hazırlanıyor ya, öyle dua ediliyor. Saidlik âhîret mutluluğu da demek. İnsanın dünyada iyi, hoş halli olmasından öteye mânevî bir mânası var.

Onun için, “Saadet olarak kişiye yeter” demek “O kimsenin âhireti de hoş olur” demek oluyor. Dünyasında ve dinî hususlarda kendisine itimat ediliyorsa o adam takvâ ehlidir. Senin hakkında, “O adam haram bir işi yapmaz, ben ona güvenirim. O adam iyi, dürüst bir insandır, kimsenin malını mülkünü almaz, ben ona itimat ederim.” deniliyorsa, ne mutlu sana! Bu sana hem dünya, hem âhîret bahtiyarlığı olarak yeter.

Allahu Teâlâ cümlemizi hakikaten doğru dürüst olup da herkesin de itimadını kazanmış kimse eylesin...

Peygamber Efendimiz bu vasfı daha peygamber olmadan evvel kazanmıştı. Bizim memleketlerde herkesin bir sıfatı olur ya, mesela Çakır Ahmet, Uzun Ali, Bodur Mehmet, Kör Ali derler, bir sıfat eklerler. Küçükken kaçmıştır, Kaçak Mehmet derler. Fazla cebbardır, gâvur bilmem ne derler. Sıfat eklerler hep, buna benzer şeyleri köyümüzden biliriz.

Peygamber olmadan önce Peygamber Efendimiz’in sıfatı neydi?

Muhammed el-Emîn... Sıfatı, emniyetli, güvenilir Muhammed’dir. Kâfir, Peygamber Efendimiz’e itiraz ederdi ama güvenilmez diyemezdi. Onun için Peygamber Efendimiz’e kâhin dediler. Kehanet yapan, gaipten haber veren kimsedir dediler. Sâhir, sihirbaz dediler ama yalancı demediler. Diyemezler ki!

Peygamber SASEfendimiz Medîne-i Münevvere'ye geldi. O zaman Medine küçük bir köy. Mekke de çok büyük bir yer değil, Medine de... O zamanın şartlarına göre düşüneneceğiz. Şimdiki gibi uçsuz bucaksız şehirler düşünmeyeceğiz.

Kuba kasabasından Medîne-i Münevvere'ye geldi. Medine'de o zaman Evs kabilesi, Hazreç kabilesi vardı ve Yahudi kabileleri, yahudiler ve hahamları vardı. Onlardan bir tanesi, “Dur bakal ım, bir şahıs gelmiş hakkında bir şeyler söylüyorlar, acaba nasıl bir kimse?” diye Peygamber Efendimiz'in toplantısına gelmiş. Toplandığı yeri duymuş, o arkadaşlarıyla nerede toplanıyor diye soruşturmuş, Peygamber Efendimiz'in olduğu yere kalkmış gelmiş.

O gelen kişi ahbârdan yani yahudi âlimlerinden adı Abdullah ibn-i Selam olan bir yahudi âlimi. Kendisi naklediyor, diyor ki: ²

عَرَفْتُ أَنَّ وَجْهَهُ لَيْسَ بِوَجْهِ كَذَّابٍ

(ت.ه. حم.ك. طس.ش. هب.ق. عن عبد الله بن سلام)

(*Araftü enne vechehû leyse bi-vechi kezzâb*)
“Anladım ki, yüzü hiç öyle yalan iddiada bulunacak, yalan söz söyleyecek bir insan yüzü değil!”

---

² Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.652, no:2485; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.423, no:1334; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.451, no:23835; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.405, no:1460; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.14, no:4283; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.313, no:5410; İbn-i Ebî Şeybe, c.V, s.248, no:25740; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.216, no:3361; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.502, no:4422; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.152; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.235; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.132, no:1339; Abdullah ibn-i Selâm RA'dan.

Kendisi yahudi âlimiyken denemek için Rasûlüllah'a geliyor bakıyor pırıl pırıl, serâpâ nur. İnsanların en güzeli, en nurlusu... Sözü de kalbe ılık ılık dolan, yüzü de hiç öyle yalancı yüzü gibi olmayan bir kimse diye hayran kalmış, ondan sonra yahudi iken müslüman oldu. RA. Allah şefaatine nâil etsin. Peygamber Efendimiz o vasfı almış. Biz de onun yolundayız.

Biz neyiz? Peygamber Efendimiz'in ümmetiyiz.

Neyiz yani? O bizim numunemiz, modelimiz biz kendimizi o na benzetmeye çalışıyoruz. Kimse bizi hıyanetlikle itham edememeli, sözümüze bir şey dememeli. Güvenmeli, kendimizi güvendirmeliyiz. Bir hıyanetlik yapmamalıyız.

Allah bizi itimat edilir insanlar eylesin...

c. Ölüm Vâiz Olarak Yeter

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

كَفَى بِالْمَوْتِ وَاعْظًا وَكَفَى بِالْيَقِينِ غِنًى

(طب. عن عمار)

RE. 340/6 (*Kefâ bi'l-mevti vâizan, ve kefâ bi'l-yakîni gınen*) (*Kefâ bi'l-mevti vâizan*) “Ölüm insana vâiz olarak yeter, kâfi gelir.” Böyle camilerde gelip de, kürsülerin etrafında oturup da insan söz nasihat dinliyor, vaaz dinliyor, vâizin sözlerini dinliyor hak yolu buluyor:

³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.353, no:10556; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.302, no:1410; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.176; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.554, no:18204; Ammâr ibn-i Yâsir RAdan.

Câmiü'l-Ehâdis, c.XV, s.311, no:15570; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.112, no:1933.

“—Allah’ın yolu şurası! Şöyle gidersem cennete giderim, böyle gidersem de cehenneme giderim.” diye.

Bu ilim öğrenmek için bir vâiz. İşte ben de size vaaz yapıyorum, size vâizlik ediyorum siz de dinliyorsunuz. Ama Peygamber Efendimiz, “Ölüm vâiz olarak insana yeter.” diyor.

Neden? Ölüm gelip de insana konuşmaz ki! Ölüm insana ibret aldırır.

Başkasının öldüğünü görmek ne demek? İşte benim de bir zaman başıma gelecek; ne zaman nerede nasıl olacak bilmiyorum ama benim de başıma bu hal gelecek demektir.

Hazırlıklı mısınız? Haydi bakalım haber geldi, bu akşam saat dokuz buçukta Azrâil gelecek canın alacak deseler her işin tamam mı? Alacağın vereceğin, hesabın, kitabın, borcun, yapacağın işler iyi mi? Yani şimdiye kadar yaptığın ameller itibariyle huzur içinde ruhunu teslim edebilir misin? Yoksa;

Aman yâ Rabbi! Dur! Benim canımı alma! Ben şimdi bir tevbe

edeyim, bana biraz mühlet ver Kur’an, hadis öğreneyim, dinin inceliklerini öğreneyim; Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rızasına uygun hayatımın tarzını değiştireyim. Faizi bir tarafa bırakayım, içkiyi kumarı bırakayım, sakal bırakayım, bir camiye gideyim namaz kılmaya başlayayım filan. Öyle mi diyorsun yoksa;

Eh ne yapalım, nasıl olsa gelecek... El-hamdü lillâh elimden geldiğince hazırlıklıyım, abdestsiz gezmem, haccımı ifâ ettim. Ramazan oruçlarımdan hiç borcum yok. Sinn-i bulûğumdan, buluğa erdiğim çağdan bugüne gelinceye kadar hiçbir namazımı kaçırmadım el-hamdü lillah. Hep namazlarım kılınmıştır. Eh Kur'ân-ı Kerîm'den her gün bir iki cüz okurum. Şu kadar Allah derim, bu kadar Lâ ilâhe illallah derim filan mı diyebiliyorsun?

Eğer böyle diyemiyorsan, sen hemen bugün bu akşam dokuz buçukta canını alacaklar gibi farz et de bugünden tevbe et. Başka çare yok! Çünkü nasıl olsa sana özel olarak bir haber vermezler. Özel olarak sana telgraf mı çekecekler!

وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ

(لقمان: ٢٤)

(*Ve mâ tedrî nefsun bi-eyyi ardın temût.*)
“Hiçbir kimse ne rede öleceğini bilmez.”
(Lokman, 31/34) diyor Kur'ân-ı Kerîm. Hangi toprakta ölecek, nasıl ölecek bilmez. Onun için sen böyle farz et, ziyan etmezsin.

O zaman yalvarsan yakarsan da;

فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً

وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

(الأعراف: ٢٤)

(*Feizâ câe ecelühüm lâ yeste'hirûne sâaten ve lâ yestakdimûn*) [Ecelleri geldiği zaman, ne bir an geri kalırlar, ne de bir an ileri gidebilirler.] (A'râf, 7/34)

İnsanın vefat zamanı geldi mi, vakti ne öne alırlar ne sonraya bırakırlar. Tesiri olmaz, aman demek bana mühlet ver demek para etmez. Para etmeyeceğine göre, sen bu akşam saat dokuz buçukta canın alınacak bil, ona göre hazırlığını yap, ölüme hazırlıklı gel!

Kimsenin üzerinde hak bırakma, kimseye karşı bir hesap bırakma! Yastığının altında bir vasiyetnamen olsun. Falanca insana şu kadar borcum var şu kadar alacağım var; cebimdeki paraların şu kadarı zekâttır şu kadarı şeydir. Bunlar benim param değildir. Sakın ha bunu mirasa katıp da bölüşmeyin. Bunları işte fukaraya şu şekilde vereceksiniz şu şöyle olacak, bu böyle olacak diye bir hesap yap bakalım!

Ölüm yaş hesabıyla mı geliyor? İlla yaşlılar gidecek diye bir kaide yok. Ben üniversitede hocayım, kaç tane talebem benden önce gitti. Yaş sırasıyla olsaydı benim gitmem, onların kalması lazımdı. Karşımda okuttuğum nice talebeler vardı, şimdi gözümün önünde, ahirete gittiler. Gençken de gidebiliyor insan.

Onun için Allah bize akıl fikir versin. Gafletten uyandırın.

Şu dünyanın yeşilliği hoştur, tatlıdır, insanı aldatır. Deniz kenarları, subaşları püfür püfür esen yeller, çam ağaçlarının altları, akasya ağaçları, çiçekler filan ama işte bu fâni dünya

hoştur ama akıbet mevt olmasa... Bir de ölüm olmasaydı; insan ne güzel kurulurdu boğaz içinde otururdu, şöyle denize bakarak, oh çayları yudumlardı, sabah akşam zevk ü sefâ... Ölüm var, ölümün arkasından hesap kitap var.

Onun için Allah bizi gafletten uyandırırın.

Başka vâize lüzum yok, vâizlerin kimisi kabiliyetlidir kimisi benim gibi kabiliyetsizdir, doğru düzgün ya anlatır ya anlatamaz. Ölüm var, dolayısıyla insana yeter. Ölümü düşün yeter başka vâize lüzum yok! Şöyle biraz kabirlere bir git bakalım, orada yıkık taşların altında o çökmüş mezarların içinde bazen kafatasları bile meydandadır. Bazen köpekler çekiştirir, bazen çocuklar oynar, o kemikler ne olacak bakalım...

Van gölünün şimalinde Ahlât diye bir kasaba var, bizi bir ara oraya götürdüler. Bir zamanın padişahlarına adamlar dört me tre boyunda mezar taşları yapmışlar, dantela gibi işlemişler, Arapça güzel yazılar yazmışlar. “Haydi hocam bu yazıları oku.” filan diye götürdüler, fotoğraflarını çektik, yazılarını okuduk.

Türbeleri gezdik orada, Hasan Padişah kümbeti diye bir kümbete götürdüler. Kocaman, bizim bu caminin kubbesi gibi kubbeli büyük bir türbe yaptırmış adam ama, altının kapısı kırılmış üstüne köpekler, çocuklar girmiş çıkmış... O bir zamanın padişahı olan insanların o mumyalanmış cesetleri, veyahut neyse işte kemikleri, kafatasları meydanlarda...

Yaptığın gibi durmuyor ki, insanların çürüdüğü gibi kapılar çürüyor. Duvarlar yıkılıyor, mezarlar göçüyor. Gör bakalım ne olmuş onların halleri acaba!

Bir zaman padişahı, hükümdardı, bir zaman cebbardı, zalimdi, ağaydı elinde kırbaçla sağa sola şaklatırdı, efelik yapardı... Ölüm insana vâiz olarak yeter.

“—Efendim, ben mezarlığa gidemem!”

Düşün o zaman, gözünü yum, nasıl öleceğini düşün! Tefekkür-ü mevt, tezekkür-ü mevt diye tasavvufta bir şey vardır. Her gün insan biraz ölümünü düşünecek de şu nefis ıslah olacak. Başka türlü yola gelmez ki. Söylersin söylersin, namaz kıl dersin, he he der. Kur’an öğren dersin, he he der geçer gider. Yarın öleceğini bilsin nasıl düzeler!

Benim akrabamdan, eniştem vardı; incelemişler, doktorlar üç ay ömrün var demişler. Rahmetli çok sigara içerdi; Allah bütün içenleri kurtarsın. Ciğerleri kurumla, ziftle, zifirle dolmuş. Doktora gitmiş üç ay ömrün var demiş. O da oturmuş artık, kaç hatim indirdiyse... Üç ay boyunca çabalamış, camiden çıkmamış filan... Allah rahmet eylesin göçtü. Bak vaktini bilince insan nasıl derleyip toparlıyor kendisini!

Peki, bizim 80 yıl, 130 yıl, 150 yıl yaşayacağız filan diye senedimiz mi var? Sanki iki ay sonra öleceksin, bir ay sonra öleceksin, yarın akşam öleceksin ona göre katî bir hazırlık yap. Hesabını kapat. kimseyle gıll u gışlı hesaplar, dolambaçlı işin kalmasın. Âhirette adamlar gelecekler, diyecekler ki:

“—Yâ Rabbi! Benim bu adamda hakkım var, hakkımı isterim!” O zaman ahbaplıklar bozulacak.

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ

(الزخرف: ٦٧)

(*El-ahillâu yevmeizin ba'dühüm li-ba'din aduvvün ille'l- müttakîn*) “O gün bütün dostlar düşman olacak birbirlerine... Hem de *ehillâ* diyor, samimi, sırdaş dostlar. Halis muhlis dostlar bile, birbirlerine o gün düşman olacak. Ancak müttakî olanlar hariç.” (Zuhruf, 43/67)

Hani sen beraber masada oturup da beraber içtin, eğlendin ya, ilk önce o adam yapışacak yakana, diyecek ki;

Benim şu adamdan şu kadar alacağım vardı. O yol açtı benim yanlış yola düşmeme, o akşam beni içki içmeye o çağırdı filan. Hasım olacak, düşman olacak.

(*El-ehillâu*) “Samimi arkadaşlar, (*yevmeizin*) o kıyamet gününde, hesap vaktinde, (*ba'duhüm li-bad'ın*) birbirlerine (*adüvvün*) düşman olacaklar.”

O ahbaplık kalmayacak. Anne evlâda, baba evlâda, karı kocaya, düşman olacak. Öyle bir gün. () “O zaman sadece müttakilerin ahbaplığı kalacak.” Müttakiler, dünyada takvâ ehli olan insanların ahbaplığı ne ise âhirette de onların ahbaplığına devam edecek.

Allah cümlemizi ehl-i takvâ eylesin. Müttakiler zümlesinden eylesin.

Bak âhirette de ne kadar hoş. Sonra müttakiler şefaath edecekler. Cehenneme gitmişlere salih kulların şefaath hakkı var. Onlar da istediklerine şefaath edip cennete dâhil edip sokacaklar.

Hâsılı Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi ölümden ibret alıp da hazırlığını yapıp ölüme hazır olarak gezen kullarından eylesin...

Ölüme hazır olarak insan nasıl gezer?

Hesaplarını kapatır, vasiyetnamesini yastığının altına koyar; borcunu alacağını, işini gücünü, ona göre tanzim eder; tûl-u emele düşmez. Yani şunu yapacağım da bunu edeceğim de; on seneye kadar şu kadar borcumu ödeyeceğim. 15 sene sonra şu kadar para biriktireceğim, 20. senede hacca gideceğim, yirmi birinci senede sakal bırakacağım, otuzuncu senede tesbih çekmeye başlayacağım. Dur bakalım, sen kiminle anlaşmaya yaptın da bunlar böyle olacak.

Tûl-u emel, uzatıp gidiyorsun emellerini, arzularını, niyetlerini, heveslerini ama dur bakalım, öyle mi olacak. “Ölüm insana vâiz olarak yeter.”

(*Ve kefâ bi'l-yakîni gınen*) “Zenginlik olarak da insana sağlam iman yeter.” İsterse parası olmasın. Sağlam imanın var mı? Yakîn, içinde şek, tereddüt, sarsıntı olmayan kanaati sağlam.

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri var mı?”

“—Âmennâ ve saddeknâ, elbette var.”

“—Nereden biliyorsun?”

“—Görmüyorum ama, dua ediyorum veriyor. Göremem ki!” Mûsa AS:

“—Yâ Rabbi, kendini bana göster!” dedi.

Allah-u Hazretleri o peygamberine:

(*Len terânî*) “Beni dünya gözüyle göremezsin!” dedi.

“—Şu dağa bak, şu dağ eğer benim tecellime tahammül ederse, o zaman görürsün.” dedi.

Dağa tecelli etti, dağ parça parça oldu. Mûsa AS baygın yere düştü.

“—Ben Mûsa AS’dan yüksek değilim ki!” Göremezsin ama;

“—Yâ Rabbi! Çok sıkıştım, şu sırada hiç param pulum yok, alacaklı da kapıma geldi, 500 bin lira gönder bana. Arz ederim. 50 bin lira gönder...” diyorsun.

Sonra bir adam sana geliyor:

“—50 bin lira param var, bana üç sene lazım değil, al bu senin yanında dursun. İstedığın gibi kullanmaya salâhiyetlisin.” diyor.

Şimdi buradan Allah’ın varlığını çıkarmaz mısınız? Artık başka delile lüzum mu var? 50 bin lirayı istedin gönderdi işte. Hem istedin, istediğin anda gönderdi.

Böyle şeyler yok mu başına gelmedi mi?

“—Çok geldi. Âmentü billâh. Elbette Allah var. Ne lütuflar ına nâil oluyoruz. Yakînim var, tereddüt yok.

E Rasûlüllah gerçek peygamber mi?

Elbette! Hakikî, gerçek peygamber olduğunda şüpheni mi var? İsa AS altı asır önceden müjdelemiş. Musa AS kaç asır önceden müjdelemiş. Adıyla sanıyla Budistlerin, İranlıların kitabında yazılıdır. Muhammed adında peygamber gelecek diye Tevrat'ta, İncil'de yazılıdır. Gerçek olmasaydı, altı asır önceden adı bildirilir miydi?

Elbette Allah'ın has peygamberi! Hayatına bakıyorsun pırıl pırıl; söylediği sözlere bakıyorsun hayran kalıyorsun. Elbette hak peygamber!

Acaba Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın hak kitabı mı?

Elbette! Allah-u Teâlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz SAS'e apaşikâr, arabî ibâre ile vahyetti. Allah'ın kelâmı, bir harfinde bir noksan yok!

Allah-u Teâlâ Hazretleri Rasûlüllah Efendimiz hakkında Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki:

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ لَأَخَذْنَا مِنْهُ
بِالْيَمِينِ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ

(الحقّة: ٤٤ - ٤٦)

(*Velev takavvele aleynâ ba'da'l-ekâvîl*) “Eğer bu peygamber, biz kendisine vahyetmediğimiz halde kendiliğinden, Allah böyle söylüyor diye bazı sözler ortaya atsaydı; (*Leehaznâ minhü bi'l-yemîn. Sümmelkata'nâ minhü'l-vetîn*) biz onu yakalar, onun şah damarını parçalardık, müsaade etmezdik!” (Hakka, 69/44-46) buyuruyor.

Bu Allah'ın kelâmıdır diye kendi adına yalan söylenmesine Allah müsaade eder mi?

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

(الحجر: ٩)

(*Innâ nahnü nezzelne'z-zikre ve innâ lehû lehàfizùn*) “Kur'an-ı kerim'i biz indirdik; onun hıfzedilmesi, korunması da bize aittir. Kıyamete kadar onu biz koruyacağız.” (Hicr, 15/9) diyor.

Bu halde bozulur mu?

Ta Rasûlüllah Efendimiz'in zamanında yazılmış Hz. Ali Efendimiz'in imzasıyla Kur'ân-ı Kerîm Topkapı müzesinde var. Ona bakıyorsun benim şimdi şurada okuduğum hatim ettiğim Kur'ân-ı Kerîm ile aynı.

Neden?

(*Innâ nahnü nezzelne'z-zikra ve innâ lehû lehafizûn*) “Bu zikir olan bu Kur'ân-ı Kerîm'i biz indirdik, onu biz koruyacağız.”

“—Telaş etme yâ Rasûlüm! Ne korkuyorsun, ne telaş ediyorsun! Ben seni peygambere gönderdim, Kur'an-ı indiren benim, korumakta bana ait! Kıyamete kadar hükmü bâki. Elbe tte Allah'ın kitabı.”

İmanımızın her şeyi böyle! Kadere iman, meleklerle iman, kitaplara iman, âhiret gününe iman öyle.

Âhirete imanın var mı? Elbette var. Elbette âhiret olacak, elbette zalimlerin burnu sürtünecek.

Bu dünyada saraylarda yaşayıp da, cümle âlemi inim inim inletip, zulmedip de âhirete göçen kurtuldu mu?

Elbette onun hesabı var, bir gün onun burnu sürtecek. Cehennemde cayır cayır yanacak. Bu dünyada doğru dürüst olacağım, hak yolunda yürüyeceğim diye zahmete katlanan, meşakkate, sıkıntıya katlanan, vatanımı, milletimi koruyacağım diye hudutlarda canını vermeyi nimet bilen, şehit olamadım diye ağlayan insanlar onlar ecir görmeyecek mi?

Elbette görecek.

Çanakkale harbinde, komutan bakmış ki iki tane asker ağlıyor... Çok hoşuma gidiyor, duygulandırıyor, kendim de dayanamıyorum. Orada pala bıyıklı, sakallı iki tane asker ağlıyormuş. Komutan çağırmış:

“—Niye ağlıyorsun, ayıp değil mi ya. Asker ağlar mı?” demiş.

“—Git komutanım, sorma, kurcalama!” demiş.

“—Ya niye ağlıyorsunuz? Korkuyor musunuz ölümden?”

“—Git, sorma!” filan diye atlatmak istemişler.

Komutan da inat etmiş:

“—Söyle bakalım, neden ağlıyorsun. Ölürsük ölürüz, ne yapalım?” demiş.

Sonunda fazla tazyik edince dertlerini anlatmışlar, demişler ki:

“—Komutanım, bizim derdimiz başka.” demişler. “Biz buraya, kefenimizi yıkadık, başımıza sarık gibi sardık, şehid olmak temennisiyle geldik. Kaç defa harbe giriyoruz, ölmüyoruz. Bizim ne kusurumuz var da Allah bize şehidliği nasip etmedi?” diye ona ağlaşırlarmış.

İnsanın imanı olmasa, şu tatlı canını vermek ister mi?

Hiç diş çektirdin mi sen? Hiç bir iğne battı mı eline? Hiç ateşe birazcık parmağını soktun mu? Tatlı canını insan verir mi?

İşte iman, yakîn. Bu insana zenginlik olarak yeter başka bir şeye lüzum yok.

(*Ve kefâ bi'l-yakîni gınen*) “Zenginlik olarak o insana sağlam, şeksiz, tereddütsüz imanı yeter.”

Allah cümlemizi şu âhir zamanın fitnelerinden hıfz u himâyeye eylesin, o imansızlıklara, tereddütlere, kusurlara bulaştırmamasın; kalbimize sağlam bir iman, yakîn-i saadet ihsan eylesin.

Ankara’da bizim hâkim arkadaşlarımızdan birisi bir başka hâkim büyüğüne gitmiş. Abi, yaşça büyük, meşhur bir adam. Gazetelere çok ismi geçmiş bir insan. Ona demiş ki;

“—Abi, bu dünya var ahiret de var, orada hesap da var. İnsanlar orada amellerine göre muhakeme edilecekler. Sen burada nasıl hâkimlik yapıyorsun? Onu dinliyorsun, bunu dinliyorsun da bir hüküm veriyorsun.

Orada da bir mahkeme, Mahkeme-i Kübrâ var. Orada iyiler cennete buyur edilecek; kötüler de yüzüstü sürüklene sürüklene, bağıra bağıra, yalvara yakara cehenneme atılacak. O zaman, seni cehenneme çekip, sürükleyip götürürlerken bana bakıp da;

‘—Yahu yeğenim, böyle arkadaşlık, ahbaplık mı olurdu! Sen bana dünyada bu işin bu böyle olacağına haber verseydin de ben de kendimi toparlasaydım ya! Sen kendini kurtardın cennete gittin, gidiyorsun, ben de şu durumlara düştüm. Böyle ahbaplık mı olur? Tüh sana yazıklar olsun! Niye bana dünya da bunu haber vermedin?’ deme! Bak şimdi içime doğdu sana geldim, onu haber veriyorum.” demiş.

Gitmiş söylemiş o ağabey dediği büyük hâkime. “Bak böyle böyle hesap olacak, sonra bana böyle deme. Aklıma geldi, gelip söylüyorum sana, imana gel!” demiş.

“—Yeğenim, haklısın ama inanamıyorum.” demiş.

Bak, vermiyor Allah! “İstiyorum, biliyorum, haklısın ama inanamıyorum.” demiş. Fakir, fukaracık, zavallı!

(*Kefâ bi'l-yakîni gînen*) “Zenginlik olarak insanın kalbinde o sağlam iman yeter.” O neler yaptırır, nelere tahammül ettirir insanı. O iman oldu mu, tuzla ekmek yedirtir. Tuz, arpa ekmeği yer başka katık aramaz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize imanın tadını dimağımıza versin.

O tadı aldıktan sonra zaten, şairin dediği gibi:⁴

*İçsen bu sudan, bir daha, dostum; susamazsın;
Bir hâl gelir, ağlayamazsın, susamazsın!*

İçsen bu sudan, bir daha, dostum; susamazsın...
Bu sudan bir içsen bu su insanı kandırır, biraz susamakla olmaz, susamakla kanarsın suya. Bir hâl gelir, ağlayamazsın, susamazsın! İnsanın içine o aşkullah, o muhabbetullah girdi mi ne yapacağını şaşırır. Ağlasa ağlayamaz, sussa susamaz, yerinde duramaz, kararı kalmaz.

Allah o zevki, o aşkı cümlemize ihsan eylesin...

d. Her Duyduğunu Nakletmek

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

كَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الْكُذْبِ أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ
وَكَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الشُّحِّ أَنْ يَقُولَ أَخَذُ حَقِّي كُلَّهُ لَا
أَتْرُكُ مِنْهُ شَيْئًا

(ك. عن أبي أمامة)

---

⁴ Arif Nihat Asya (1904-1975)

⁵ Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.25, no:2196; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.286, no:4858; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.620, no:8209; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.310, no:15567.

RE.340/7 (*Kefâ bi'l-mer'i mine'l-kizbi*) “Kişiyeye yalan olarak kâfi gelir; (*en yuhaddise bi-küllî mâ semia*) her işittiği lafı söyleyip nakletmesi insana yalan olarak kâfidir. (*Ve kefâ bi'l-mer'i mine'ş- şuhhi*) Kişiyeye cimrilik olarak, cimrilik vasfından bir sıfat olarak da kâfidir; (*en yekûle âhizu hakkî küllehû, lâ etrükü minhu şey'en*) ‘Hakkımı falancadan tamamen alacağım, hiçbir zerre bırakmam!’ diye düşünmesi ona cimrilik olarak yeter.”

Bu hadîs-i şerifi biraz izah edelim ne demek:

(*Kefâ bi'l-mer'i mine'l-kizbi*) “Yalancılık cinsinden yalan olarak kişiyeye yeter; (*en yuhaddise bi-küllî mâ semia*) her işittiği lafı söylemesi.”

Haa! Demek ki kulağımızdan her gireni geleni dilimize dökmeyeceğiz. Kulaktan geleni içimizde bir teşhis edeceğiz, bir kontrol edeceğiz bu söz doğru mu, yanlış mı? İyi mi, kötü mü? Uygun mu, değil mi? Onu teşhis edeceğiz ondan sonra söyleyeceğiz.

“—Efendim falancadan duydum ki öyle dedi.”

“—Yalan!”

“—E duydum.”

“—Yalan söylemiş.”

Öyle her duyulan laf doğru olmaz ki! Araştır, kim ne zaman söylemiş, kimden duydun? Sonra bir ölç biç, o şahıs o sözü söyler mi?

Bak o adam ne demiş?

“—O âlim öyle laf söylemez.” demiş yakasına yapışmış âlime götürmüş ya.

Olmaz, dünyada bir sürü yalancı var. Ben de bu küçük yaşımla, bu halimle hakkımda, aleyhimde nice yalancılara tesadüf ettim.

“—Hoca Efendinin damadı filanca şeyin taraftarıymış.”

Demedim. Vallahi de demedim, billahi de demedim. O taraftar dediği adamı da hiç sevmem, zerre kadar sevmem.

“—Onu severmiş de onun yolunda gidermiş.” demişler, Hocamız’a bahsetmişler, Hocamız da demiş ki;

“—Onu söyleyenin ağzına bir tokat şaplatsaydınız ya!” Demeyeceği belli işte... Bu adamın huyu belli, öteki adamın yolu belli... Bu adam bu tarafa gidiyor ötekisi de 180 derece başka tarafa gidiyor.

“—Bu adam bunun yolunu meth eder mi? Etmez, belli bir şey!

Yalan!”

“—Efendim duydum.”

Duyduğun insanın yakasına yapış. Olur mu öyle her sözü nakletmek.

Şu okuduğumuz hadisler bize nasıl gelmiştir?

Her şeyi tahkik etmişler. Bak bu hadîs-i şeriflerin hepsinin başında bir rivayet zinciri vardır.

“—Rivayet zinciri ne demek? Böyle bir halka halka demirden bir zincir mi?”

Hayır. Ben bunu Ahmet'ten işittim. Ahmet de Mehmet'ten işitmiş. Mehmet Hüseyin'den duymuş, Hüseyin, Ali'den duymuş, Ali Veli'den duymuş; o da Ebû Hüreyre RA'dan duymuş, o da Peygamber SAS Efendimiz'den duymuş.

“—Peygamber Efendimiz şöyle söyledi.” diye kimin kimden duyduğunu belirten peş peşe bir zincir, isim zinciri vardır. O adamların hepsini de âlimler incelemiştir. Tamam, bu adam akıllı, dürüst adamdır, zekâsı pırıl pırıl insandır. Hiç bunda şek, tereddüt yoktur demişlerdir.

“—Bu adam iyi adamdı ama ihtiyarlayınca hadisleri bir birine

karıştırmaya başlamıştır, müdellistir. Onun için bunun sözüne güvenilmez.” demişlerdir.

“—Şu adam yalancının biridir.” demişlerdir. “Sakın bunun söylediği hadise itimad etmeyin, bu adam yalancıdır!” demişlerdir. Peygamber Efendimiz'e iftira olarak hadis uydurmuş olan adamlar vardır. İşte isimleri şunlardır, işte onların hadis diye ortaya attıkları sözleri şunlardır.” diye kitaplar yazmışlardır. Ulema hepsini ayırmış.

Buhara tarafından Türkistan'dan Bursa'ya bir hadis âlimi gelmiş, Hocamız Rh.A anlatırdı. Eskiden âlimlere sevgi, muhabbet çok daha fazlaydı. Tabii herkes âlim geldi diye gitmişler elini öpmüşler, hanesinde bir halka olmuşlar. Sormuş:

“—Sen kimsin?”

“—Ben Ali oğlu Veli'yim, şu işi yaparım.”

“—Sen kimsin, sen kimsin?” Hepsinin adını, sanını, me sleğini sormuş. 20, 30 veya 40 kişi, sayı olarak kaç kişi olduklarını bilmiyorum ama bir kalabalık... Hepsinin adını sanını sormuş, öğrenmiş. Ondan sonra demiş ki:

“—İçinizden birisi var mı, bütün bu arkadaşlarının baba adıyla kendi adlarını beraber söyleyebilecek?”

Hiç kimse çıkmamış. O zaman, Sağdan başlamış:

“—Şu Hasan oğlu Ali, şu meslekten; şu Hüseyin oğlu Ahmet şu meslekten, şu bilmem ne...”

Kendisini ziyarete gelen her şahsın ismini hiç karıştırmadan tek tek söylemiş. İşte hadisçilik böyle olur. Hadis erbabı kendisini ziyarete gelenlerin isimlerini bile nasıl biliyor!

“—E bu kadar keskin hafıza olur mu?”

Olur ya! Sen günahattan kaçınırsan, Allah-u Teâlâ hafızana pırıl pırıl bir parlaklık verir, çok güzel bilirsin.

Bizim Ankara’da bir arkadaşımız vardı [İsmail Turan], kendisi halen Libya’dadır. Bir rapor yazmış altına el-mühendisü’l-âlî, ve’l- müfessir, ve’l-muhaddis diye imza atmış. Yani yüksek mühendis, tefsirci ve hadisçi filanca diye imza atmış.

Biz de öyle imzalı raporu görünce ayıpladık. O arkadaşı severdik ama o şeyi beğenmedik; böyle de yazılır mı, ayıp dedik. Herkese muhaddis denmez ki! Muhaddis denmesi için insanın şu

kadar hadisi senetleriyle bilmesi lazım. Müfessir denme si için řu řu sıfatlara sahip olması lazım diye bir usûlü var.

şimdi bana ben yüksek tahsilli biriyim diye doktor unvanı verirler mi? Hasta tedavi ettirirler mi? Ettirmezler, usûlü var.

Bana makine mühendisi derler mi? Demezler. Benim saham başka... Makine mühendisine de hoca derler mi? Demezler, sahası farklı...

Bu ayıp olmuş, yani uygun mu? Kime hadisçi denir, hadisçi denmek için çok hadis bilmesi lazım filan dedik. İçeriye mutfağa giriyor çıkıyor, çay meyve getiriyor. Biz de 20-30 kişiyiz pervasız konuşuyoruz. Allah için hoşumuza gitmedi söylüyoruz, duyarsa duysun, darılırlarsa darılsın, yanlış bir şey söylemiş diye... Şöyle geldi, gözlüğü var, bize doğru eğildi, gözleri de kocaman kocaman iri gözlü ceylan gibi maşaallah. Dedi ki;

“—řu anda 100 bin hadîs-i şeriften senetleriyle imtihana hazırım!”

Demek ki laf değilmiş hayatta da öyle insanlar varmış. 100 bin tane hadîs-i şerifi başında Ali, Veli bilmem Rasûlüllah’a kadar giden rivayet zinciri dâhil olmak üzere senetleriyle imtihana hazırım, dedi.

Demek ki var, olmuş. Zamanımızda olduğuna göre, o zaman da Buhârî Hazretleri bir milyon hadîs-i şerif biliyormuş, bilir. Allah’ın velî kulu.

Her hadîs-i şerifi abdest alıp da okuyan insan o aşkla, şevkle o mânevî huzur ile şey yapan insana Allah açar. Bildikleriyle amel eden kimseye Allah bilmedikleri ilimlerin kapısını açar. Sen de bildiğini tatbik et, sende haramdan gözünü koru, sana da açar.

Bir hocaefendi ile talebesi yolda gidiyorlarmış, karşıdan da dünya güzeli bir erkek gelmiş karşılarına... Boylu poslu, yakışıklı burma bıyıklı, saçları, yüzü, siması çok güzelmiş. Karşıdan o geliyor şöyle bir bakmış:

“—Allah Allah! Allah neler yaratıyor. Hocam, acaba Allah-u Teâlâ bu kadar güzel yarattıktan sonra, bu adamı cehenneme atıp da yakar mı?” demiş.

Hocası da ona şöyle bakmış:

“—Sen ona o kadar dikkatli mi baktın? Öyle gözlerini diktin de güzelliğine uzun boylu baktın ha, âkıbetini görürsün, görürsün başına gelecekleri.” demiş.

Diyor ki;

“—Eve gittim, hafızamdan Kur’ân-ı Kerîm silinmiş.” Kur’ân-ı Kerîm’i hafızasından çekivermişler, alıvermişler.

Risâle-i Kuşeyrî’de yazıyor.

Ben bu 100 bin hadisi ezbere biliyorum diyen arkadaşta;

“—Birisi 80 günde hafız olmuş.” dedim de;

“—El-hamdü lillah bize de bir aydan az bir zamanda nasip oldu.” dedi.

Seksen gün iki buçuk ay eder. İki buçuk ayda birisi hafız olmuş dedim de, el-hamdü lillah bize de bir aydan kısa bir zamanda nasip oldu dedi. Bir ayda 600 sayfa, Kur’ân-ı Kerîm, ezberlemek, hafız olmak... Bunlar hayal gibi şeylerdir.

Bütün bu şeyleri, hafızanın gücünden, kuvvetinden ibaret olan bu sözleri neden naklettik?

Hadis âlimleri ne kadar doğru sözü söyleyip nakletmeye önem vermişler; eğriyi doğrudan nasıl ayırmaya dikkat etmişler onu göstermek için söyledik.

Bu hadîs-i şerifte de ne diyordu; “Kişiye her işittiği sözü söylemesi, nakletmesi yalancılık olarak kâfi gelir.” Her işittiğini söylemeyecek, ölçecek biçecek, tahkik edecek ondan sonra. Kâfirler, müşrikler, münafıklar bir haber çıkartırlar müslümanları bir birine düşürürler. Şimdi Türkiye’de ve dünyada müslümanların hepsi birbirine hasım. Onun ipini, onun ipini ben çekeyim. İyi oldu, İsrail iyi ki onları kesiyor, onlar zaten anarşisti, iyi falancanın yaptığı bilmem ne. Yani herkes bir birine düşman...

Neden?

İngiliz Suudi Arabistan’a gidiyor diyor ki:

“—Türkler sömürgeci, asırlardır sizi sömürmüşlerdir.”

Ya ben Arabistan'ın nesini sömüreyim? O zaman petrol yoktuk ki! Ben parayı altını, gümüşü topladım, keselere doldurdum Medine'yi Münevvere'ye buradan sürre alayı ve para gönderdik. Yol, demir yolu yaptık, hacılar rahat gelsin gitsin diye yollarda çeşmeler, havuzlar yaptık. Orada binalar yaptık

Hicaz'ı sömürmek! Estağfurullah. Yavuz Sultan Selim Hameyn'in, Mekke ve Medine'nin hizmetçisiyim diye *hâdimü'l- hameyn* sıfatını almış. Sömürmek olur mu? İngiliz gidiyor;

“—Osmanlılar sömürmüştür!” diyor. Nesini sömürecek, kumunu mu sömürecek!

O zaman petrol yoktu ki nesini sömürecek!
Buradan

Peygamber Efendimiz'in beldesine boyna para göndermiş.

Orada Arif Hikmet Kütüphanesi'ne gittim; her kitabı altın yaldızlı, meşin ciltli, meşin kutunun içine konulmuş, pırıl pırıl... Rasûlüllah'ın şehri diye, Şeyhülislâm Arif Hikmet milyonlar değerindeki kütüphanesini getirmiş oraya vakfetmiş. Oraya neler göndermişiz, hâlâ da göndeririz. Canımız feda, ne olacak yani. Oradan mı esirgeyeceğiz, canımız feda! Rasûlüllah'ın ayağının bastığı yere, tozuna toprağına canımız feda! Elbette severiz. Sömürmek ne kelime?

İngilizler:

“—Osmanlılar sizi sömürdü.” demiş,

Suudi Arabistanlıların hepsi Türklere düşman.
Türkler'e de:

“—Suudlular çok pis bir millet ya! Allaah, pilavı elleriyle yerler, bilmem neyi şöyle yaparlar, şöyle olur da böyle olur.

Ne olur?

Hah, bu Arap pis Arap... Sen onu defterden sil, o da seni defterden silsin. Sen birbirine düş, Amerikalı petrolü sömürsün, beyler paşalar gibi yaşasın. Bak ne kurnazlık! Sen ona düşman oluyorsun, o sana düşman oluyor.

Suudi Arabistan'ın petrolü nereye gidiyor şimdi söyle bakalım? Petrolü Amerika'ya gidiyor, Aramko, Arap-Amerikan Petrol Kumpanyası tarafından sömürülüyor, petrolü Amerika'ya gidiyor. Bir miktarını para olarak Suudlulara veriyorlar. O verilen paraların büyük bir miktarı yine Avrupa'nın Amerika'nın bankalarına gidiyor, yine onlar istifade ediyor. Yine Avrupa'dan,

Amerika'dan bir şey alınacağı zaman dünyanın parasını veriyorlar; yine Amerika, Avrupa istifade ediyor.

Haydi bakalım buyur, söyle bakalım kim sömürüyormuş? Sizi kim sömürüyor?

Ama anlatamazsın. Mısır Türkiye'ye, Irak İran'a, Irak Suriye'ye kızar, Suriye Türkiye'ye, Tunus Cezayir'e, Cezayir Fas'a kızar. Bir gürültü bir patırtı gidiyor, o gürültünün arasında hırsız bizim zenginliklerimizi alıp geçip gidiyor. Sen bir birinle kavga et diyor, bir de arkasından çalıp götürürken gülüyor, geçip gidiyor.

Her duyduğuna kulak verme. Tahkik et bakalım!
“—Yok ya, öyle şey olur mu?”

Bu adamlar geldiler, İngilizlere orayı kaptırmamak için Yemenlerde canlarını veriler. Türk edebiyatında Yemene ait nice türküler, ağıtlar yakılmıştır. Sina çöllerinde az mı şehid verdik biz. Suriye’de az mı şehid verdik. Merhum hocamız askere girdi ği tarihten, döndüğü tarihe kadar hatıra yazmış. Vakti hep Suriye cephesinde Der’a kasabasında, bilmem nerede, bilmem nerede geçmiş. “İngilizler makineli tüfek ateşine tuttu, trenimiz şöyle oldu, falanca yerde şöyle kırıldık, falanca yerde böyle kırıldık.” diye boyuna onları yazmış. Oralara nice şehidler verdik! Yemen’e nice nişanlılar gönderildi de, genç gelinler dul kaldılar.

Ne sömürmesi? Sen bir kulak ver, Allah için elini vicdanına koy da yarın hesaba çekileceksin bir şey yap. Sömürsek meydanda olur, ne var, neyimiz var Anadolu’muz da?

İşte ne diyor Peygamber Efendimiz?

(*Kefâ bi’l-mer’i mine’l-kizbi*) “Yalancılık cinsinden yalan olarak kişiye yeter; (*en yuhaddise bi-küllî mâ semia*) her işittiği lafı söylemesi.”

Tahkik edecek. Doğru söylemeye alışacağız ya, müslüman doğru sözlü olacak ya. Söyleneni ölçeceksin, doğruysa söyleyeceksin. Her duyduğunu söylemeyeceksin. Bu bir terbiye.

İkincisi: (*Ve kefâ bi’l-mer’i mine’ş-şuhhi en yekûle âhizu hakkî küllehû, lâ etrükü minhu şey’en*) “Kişiye cimrilik olarak da kâfidir; falancadan hakkımı tamamen alacağım, hiçbir zerre bırakmam!’ diye düşünmesi...”

“—Alacaklımdan ben paramın hepsini alırım; zırnık, hiçbir şey bırakmam!” demesi kişiye cimrilik olarak yeter.

Yâ bırak, zaten adamcağızın parası olsaydı birilerinden borç almazdı. Biraz müsamahalı ol! Bak Allah sana vermiş de, ona vermemiş. Ne yapalım? Acı biraz, merhametli ol!

Ama tabii, burada borçluya da edepler düşüyor. Bir müslüman borçlunun namazının, niyazının sevabı eksiktir. Müslüman borcunu çarçabuk ödeyecek. Muhtaç olur insan, borç alır. Ama cebinde para olduğu halde biraz daha işleteyim de, alacaklıma geç vereyim veya belki atlatırım derse, o zaman olmaz. Borçlu da, alacaklı da edepli olacak. Borçlu, fırsat bulursam hemen ödeyeceğim diyecek.

Hiç duydunuz mu, birisi üç ay vadeli mal almış, ondan sonra eline para geçmiş hemen on gün sonra al kardeşim ben senden üç ay sonra ödeyeceğim diye almıştım bu malı ama şimdi elime geçti, parayı peşin veriyorum diyeni duydunuz mu?

Yok, duyulmaz, çünkü milletin gözü açıldı, üç ay onu bankaya yatırırca şu kadar faiz gelir. O kadar işletirse şu olur, bu olur. İlla onu bekletir. Borçluda da edep kalmamış, alacaklıda da edep yok. O da onun gırtlığına sarılır, zırnık bırakmam, hepsini alacağım der. Malını sattırırım filan der, muhabbetsizlik olur. Muhabbet olsa öyle olmaz.

Peygamber Efendimiz cimriliktir diyor.

“—Ben buradan her hakkımı alırım, hepsini alırım hiçbir şey bırakmam demesi cimrilik olarak ona yeter.” diyor.

Biraz bonkör ol! Baktın adamın sekiz tane çocuğu var, ayda on bin lira maaş alıyor, senin beş bin lira taksitini nasıl ödesin? Biraz yumuşak davran, “Tamam kardeşim, ödersin!” filan de, “Acelesi yok, biraz daha dursun!” filân deyiver. Bir şeyler yapıver, bir merhamet eseri göster.

e. İkrâm Edileni Beğenmemek

كَفَى بِالْمَرْءِ شَرًّا أَنْ يَتَسَخَّطَ مَا قُرِبَ إِلَيْهِ

(ابن أبي الدنيا في قرى الضيف، وأبو الحسن بن بشران في أماليه عن جابر)

RE. 340/8 (*Kefâ bi'l-mer'i şerren en yetesehhata mâ kurribe ileyhi*) “Kişiyeye şer olarak, kötülük olarak kâfidir kendisine takd im olunan şeye kızması.”

Bu nasıl olur? Ne demek bu?

Seni bir yere davet ederler:

“—Buyur, bu akşam bizim fakirhanede çorbayı beraber içelim!” derler.

Ondan sonra gidersin, hakikaten önüne bir kuru çorba, bir d e pilav koyar. Arkasından beklersin... Hani kebaplar, tatlılar, kaymaklar, börekler, çörekler! Yok.

“—Vay sen beni bunun için mi çağırıydın? Ben evimde olsaydım kaç çeşit yemek yiyecektim.

Şimdi burada beni bir kuru eklemekle, bir çorbayla ağırlıyorsun!” diye kızarsa, işte bu o demek.

Kişiye takdim olunan şeye kişi kızarsa ona o kötülük olarak kâfidir, diyor. Terbiyeni takın biraz, ne yapalım o fakir o kadarını buluyor o kadarını veriyor. Öyle takdim olunan şeyler ne varsa... Hocamız sofraya otururken, (*hayrü't-taâmi mâ hadara*) diye bir söz söylediler. Manası şudur ki, “Yemeğin hayırlısı mevcut neyse odur.” Onu koyar. Ev sahipliğinin edebindedir ki, evinde mevcut olan şeyden misafirine ikram eder. Aşırı külfetli, kendi nefesine ağır gelecek bir ikrama kalkışmaz.

Mesela diyelim ki iki paralık maaşı var, maaşının kat kat fevkinde hazırlık yapmış, kurban kesmiş bilmem ne yapmış, misafir ağırlayacağım diye uğraşüyor. Doğru değil. Bütçesine, kesesine göre kendisine ağır gelmeyecek şekilde ikramı ikram edecek.

Neden? Şu bakımdan, öyle bir ağır ikram yaparsa, bir dahaki sefer bir misafir onun evine gelmek istediği zaman, gözüne bakar; “Ah beni evine davet etse, otelde kalmasam da, şu adamcağızın evinde yatsam!” falan diye. Ötekisi de muhtaçtır, evinde kalmayı ister. Berikisi de, “Ya ben yine yarın kurban kesemem, bu misafir bana gelmesin!” der, hiç oraya yanaşmaz. Hiç davet etmek istemez.

Misafirin evine gelmesini istemeyene de Allah lanet eder. Gazâlî Hazretleri'nin İhyâ'sında geçiyor. Misafiri sevecek müslüman...

O halde misafire kendisinin yılmasına sebep olacak aşırı ikram yapmayacak, normal ikram yapacak. Buyur kardeşim, işte biz her zaman bunu yeriz. Misafire ikram olsun diye biraz daha gayret etsin tabii. Çünkü misafire ikram edilen şey sevaptır. Misafir on rızıkla gelir, bir tanesini alır, dokuzunu bırakır öyle gider. Eve misafir geldi mi, arkasından çok bereketler gelir, hiç belli olmaz.

Ankara’da birisini anlatıyorlar, bir dişçi onu davet etmiş:

“—Gel senin dişini bedava yapıvereyim, tedavi edeyim!” diye. Ondan sonra;

“—Yahu bu adam geldi gitti, ondan sonra müşterilerim kaynamaya başladı.” demiş.

Neden kaynamaya başladı, o adamın bir şeyinden mi?

Hayır, sen Allah rızası için, ona bir hayır olsun diye; arkadaşlık, ahbaplık olsun diye bedava diş yaptın da, Allah oradan bir bereket veriyor. Bereket oldu mu, hoş olur.

Onun için, misafire külfetle hizmet etmeyeceksiniz; kadrinize, takatinize uygun bir tarzda tabii bir hizmetle hizmet edeceksiniz. Yemeğin hayırlısı mevcut olandır. Misafir geldi mi hemen mevcudu önüne koyuverirsin. El-hamdü lillah bizim evdeki mevcutlar da, en fakirimizin evinde bile yine bir dilim buğday ekmeği vardır.

Âlimlerimiz kitaplarımızda:

“—Buğday ekmeği oldu mu, yanına katık istemez!” derler.

Arpa ekmeği biraz zorcadır, yavandır, rengi de karadır, tadı da biraz hoş değildir. Ama buğday ekmeği oldu mu pamuk gibidir, onun yanına katık istemez. Yanında tuz olursa, o tuza banarsın, o zaman katık olur, güzel olur. Zeytin olursa daha a'lâ, bir de peynir oldu mu daha a'lâ... Ama bizim evlerimizde zaten peynir, zeytin vardır. Reçelin üç çeşidi vardır: Kayısı reçeli, çilek reçeli, vişne reçeli; onları yemekten saymayız.

Ondan sonra da misafir gelmesin diye davet etmekten kaçıyoruz. Yani ne korkuyorsun! Çağır, bir ekmeğ yesin, önüne biraz bir şey koyarsın sevaba girersin. Kişinin, ev sahibinin bö yle davranması lazım, ötekisinin de bana şunları ikram etti diye ona kızmaması lazım. Ben böyle bir adam mıyım, bana bu kadar az mı ikram edilir diye kızmayacak o da.

Rivayete göre Hz. Ömer RA'ı bir kocakarı ziyafete çağırmış. Koca Hz. Ömer RA, Allah şefaatine nâil etsin. Allah'ın velî kulu, cennetlik, Aşere-i Mübeşşere'den. Kapıdan içeri girmiş bakmış orada kenarda değnek var. Bir değneğe bakmış, bir düşünmüş, o da kılıcının kayışını belinden çözmüş kılıcını değneğin yanına dayamış içeriye girmiş. Kocakarı ihtiyar kadıncağız ona bir yemekler çıkarmış, yemiş, Allah bereket versin, dua etmiş. Çıkarken diyor ki;

Teyze, ne dediysen artık, bu değnek neydi buraya neden koydun? Diyor ki:

“—Yâ Ömer! Eğer, ben koskoca halifeyim, beni bu yemek için mi çağırдың? Şu basit yemek için mi çağırдың?” deseysin şu değnekle sana vuracaktım!”

“—Peki, sen niye kılıcını onun yanına koydun?”

“—Vâlîde, teyze, eğer sen de, ‘Sana lâıyk değildi ama kusura bakma!’ deseysin, ben de bu kılıcın arka tarafıyla sana birkaç patlatacaktım.” demiş.

Bu hadis-i şerifte işte bu ev sahipliği adabı, misafirlik adabı anlatılmaya çalışılıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi has, halis müslüman eylesin... Dinimizin inceliklerine âşına, vâkıf, bilen, ârif kullarından eylesin... O inceliklere göre güzel, hoş müslümanlık yapıp, salih ameller işleyip, güzel huylara sahip olup, ömrümüzü Allah yolunda geçirip, son nefeste o kelime-i tayyibe-i münciye ki, buyurun:

“—*Eşhedü en lâ ilâhe illa’llâh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*” diye kâmil imanla ruhumuzu teslim edip, Rabbimizin huzuruna yüzümüz ak, alnımız açık, sevdiği, razı olduğu kullar olarak çıkmayı lütf u keremiyle bize nasib ve müyesser eylesin...

Şüküründe dâim, zikrinde kâim etsin, sevdiği razı olduğu bir zümre eylesin... Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyesine, şu okuduğumuz hadisleri zihnimize yerleştirip onlara göre yaşamak nasip etsin... Böylece Peygamber Efendimiz'in sevgisine, şefaatine ermek nasip etsin... Cennetine dâhil olmak nasip etsin... Salih kullarla Peygamber Efendimiz'in Livâ-i Hamd'i altında toplansın cümlemizi... Cemaliyle de müşerref eylesin.

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15. 08. 1982 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü